

Regeringens skrivelse

1998/99:56

Redogörelse för verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under 1998

Skr. 1998/99:56

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 4 mars 1999

Göran Persson

Anna Lindh
(Utrikesdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för verksamheten i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under 1998.

1	OSSE - en fredsfrämjare i tiden.....	4
2	Inför OSSE:s toppmöte i Istanbul.....	5
3	Säkerhetsstadgan	6
4	OSSE:s säkerhetsbegrepp.....	7
4.1	Mänskliga dimensionen	8
4.2	Ekonomiska dimensionen	8
4.3	Militära dimensionen	9
4.3.1	CFE-avtalet.....	9
4.3.2	Modernisering av Wiendokumentet.....	10
4.3.3	Open Skies-avtalet.....	11
4.3.4	Uppförandekoden	11
5	OSSE:s instrument.....	11
5.1	Ordförandeskapet.....	11
5.2	Sekretariatet	12
5.3	Högkommissarien för nationella minoriteter	13
5.4	Kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR).....	15
5.5	Övriga instrument	16
5.5.1	Medierepresentanten.....	16
5.5.2	Ekonomiske koordinatorm.....	16
6	Fältverksamhet.....	16
6.1	Baltikum.....	16
6.1.1	Estland	16
6.1.2	Lettland.....	17
6.2	Balkan	17
6.2.1	Förbundsrepubliken Jugoslavien/Kosovo.....	18
6.2.2	Kroatien	19
6.2.3	Bosnien-Hercegovina	19
6.2.4	Makedonien (f.d. jugoslaviska republiken Makedonien).....	20
6.2.5	Albanien.....	20
6.3	Andra länder.....	21
6.3.1	Tjetjenien (Ryssland)	21
6.3.2	Ukraina	21
6.3.3	Moldavien	21
6.3.4	Georgien	22
6.3.5	Tadzjikistan.....	22
6.3.6	Vitryssland	23
6.3.7	Nagorno-Karabach-konflikten och Minskgruppens arbete.....	23
6.3.8	Förbindelskontoret för Centralasien samt OSSE-centrum i Kazakstan, Kirgizistan och Turkmenistan	24
7	OSSE:s parlamentariska församling	25

8	EU, Norden och OSSE.....	25	Skr. 1998/99:56
9	OSSE:s samverkan med andra organisationer.....	26	
10	Budget	27	
11	Förkortningar.....	28	
12	OSSE:s medlemsländer	30	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 4 mars 1999.....	31	

1 OSSE - en fredsfrämjare i tiden

OSSE, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, stärker sin ställning som fredsfrämjare i Europa. OSSE har utvecklats som aktör. Dess förmåga till snabba och flexibla fältinsatser har blivit ett centralt inslag i europeisk säkerhet.

Kosovo är nu organisationens stora utmaning. Men även innan organisationen blev känd för den stora allmänheten genom sitt engagemang i Kosovo har den utfört ett mycket väsentligt arbete. Det gäller de fältmissioner som OSSE upprättat i ett femtontal länder. Det gäller ett aktivt samarbete om mänskliga rättigheter, demokrati och valövervakning genom OSSE:s kontor för mänskliga rättigheter och demokratiska institutioner (ODIHR). Och det gäller Högkommissarien för nationella minoriteter, som genom sitt tidiga, aktiva och långsiktiga agerande i ett tiotal länder framgångsrikt bidragit till att minska spänningar och förebygga konflikter.

OSSE:s (dåvarande ESK:s) roll på 1970- och 80-talen var att främja gemensamma normer. Genom en rad konferenser utvecklades ett normsystem där individens mänskliga rättigheter sattes i centrum. Slutakten från Helsingfors från år 1975 med dess tio principer fick ett starkt genomslag i de forna kommunistländerna. Dissidenter och Helsingforskommittéer såg effektiva möjligheter att använda sig av det framväxande normsystemet. Makthavarna ställdes till ansvar. Men fortfarande var OSSE operativt svagt. Stater kunde kritiseras vid konferenser, men mekanismer för ingripande saknades. Öststaterna slog vakt om den nationella suveräniteten.

1990-talet har inneburit genomgripande förändringar. Genom OSSE:s Parisstadga år 1990 bekräftades den värdegemenskap som finns om att fred och säkerhet byggs genom demokrati, mänskliga rättigheter, respekt för rättsstatens principer och marknadsekonomi. Alla OSSE-länder har enats om att respekt för dessa åtaganden är en gemensam angelägenhet för hela OSSE. Man får och skall lägga sig i. Ett aktivt och tidigt OSSE-engagemang i olika länder kan ske på de gemensamma normernas grund.

1990-talets konflikter har visat på vikten av förebyggande insatser. OSSE har mer än någon annan organisation anammat det breda säkerhetsbegreppet och vikten av tidigt agerande.

Under 1990-talet har etniska frågor som potentiella konfliktorsaker satts i fokus. Vid Köpenhamnsmötet om den mänskliga dimensionen år 1990 slogs fast att minoritetsfrågor endast kan lösas tillfredsställande i ett demokratiskt politiskt ramverk grundat på rättsstatens principer med ett oberoende rättsväsende, full respekt för allas mänskliga rättigheter, politisk pluralism, tolerans och kontroll över myndighetsmissbruk. OSSE:s konfliktförebyggande verksamhet täcker därför hela detta fält. OSSE:s instrument och fältverksamhet syftar till att tidigt ingripa för att förhindra konflikter.

OSSE har på grundval av sitt breda säkerhetsbegrepp och genom sitt samarbetsinriktade och inträngande arbetssätt utvecklats till en central aktör i det europeiska säkerhetsarbetet. OSSE har förmått utnyttja sina komparativa fördelar: ett brett och inklusivt medlemskap, flexibilitet, en stark och snabbt växande fältorganisation och ett gemensamt agerande grundat på gemensamma normer.

Samtidigt har OSSE inte de militära, organisatoriska eller finansiella resurserna att hantera alla delar av en multifunktionell insats. Utvecklingen under senare tid, bl.a. i Kosovo, har visat på den grundläggande betydelsen av samarbete mellan olika internationella organisationer för att nå definierade mål. Någon statisk arbetsfördelning finns inte och bör inte eftersträvas. I stället bör varje organisations starka sidor utnyttjas i en gemensam strategi i varje enskilt fall. Kosovo och Bosnien-Hercegovina är exempel på situationer där FN, OSSE, Nato, EU och Europarådet agerar gemensamt. Konflikterna och utmaningarna sätts i centrum, inte organisationerna.

2 Inför OSSE:s toppmöte i Istanbul

Den 18-19 november 1999 kommer OSSE att hålla ett toppmöte i Istanbul med deltagande av OSSE-ländernas stats- eller regeringschefer. Toppmöten skall i princip äga rum vartannat år. Det senaste hölls i Lissabon år 1996. Inför mötet i Istanbul kommer en översynskonferens att äga rum under hösten. Syftet med översynskonferensen är dels att se över samtliga OSSE:s aktiviteter, inklusive genomförandet av de gemensamma normerna, och föreslå åtgärder för att stärka OSSE, dels att förbereda beslut inför toppmötet.

Huvudpunkten för toppmötet beräknas bli antagandet av en säkerhetsstadga (se nästa kapitel), som definierar OSSE:s roll inför 2000-talet. Vidare är förhoppningen att toppmötet skall leda till den förstärkning av OSSE som är nödvändig för att kunna möta de nya utmaningar som organisationen nu ställs inför. Antagandet av ett moderniserat CFE-avtal och ett reviderat Wiendokument är andra viktiga frågor för toppmötet. Vid ministermötet i Oslo i december konstaterade ministrarna att den utökning som skett i OSSE:s fältverksamhet gör det nödvändigt att ytterligare stärka OSSE:s operativa förmåga, inklusive sekretariatet. Ministrarna uttalade också stöd för en utbildningsstrategi för organisationen. Dessa är några av de frågor som Sverige prioriterar inför toppmötet.

Utrikesministermötet i Oslo bekräftade OSSE:s växande säkerhetspolitiska relevans. Några av huvudpunkterna från ministermötet var ett starkt stöd för Kosovomissionen, vissa framsteg för OSSE:s engagemang i Georgien och Moldavien samt en ökad uppmärksamhet på romernas situation.

Utrikesminister Anna Lindh lyfte i sitt anförande i Oslo fram två exempel på hur OSSE i praktiskt arbete verkar för gemensam säkerhet. Dels Kosovomissionen som genom sitt breda mandat verkar för att

flyktingar skall kunna återvända och för att demokrati, mänskliga rättigheter och fria medier skall bli verklighet för alla i regionen. Dels Högkommissarien för nationella minoriteter som genom sitt tysta och effektiva arbete främjar försoning mellan etniska grupper. Utrikesministern betonade också vikten av att stärka OSSE:s sekretariat. Hon välkomnade den ökade vikt OSSE kommer att fästa vid romernas situation och integration.

Deklarationen och besluten från ministermötet, liksom annan relevant och aktuell information om OSSE finns att tillgå på organisationens hemsida: www.osce.org.

3 Säkerhetsstadgan

Vid toppmötet i Budapest år 1994 fattade OSSE beslut om att påbörja arbetet med en allomfattande säkerhetsmodell för det tjugoförsta århundradet. Tanken var att inleda en process inom vars ram man ville tydliggöra OSSE:s roll och diskutera hur organisationen skulle kunna möta nya hot och utmaningar. Förslaget kom från Ryssland, som bl.a. eftersträvade att ge OSSE en överordnad roll i den europeiska säkerhetsstrukturen. Vidare ville man på rysk sida förhandla fram juridiskt bindande normer som skulle ersätta de politiska åtaganden som nu finns.

Under året har regelbundna möten ägt rum i Wien i den s.k. säkerhetsmodellkommittén och dess två arbetsgrupper för att diskutera element för en stadga. Diskussionerna har ägt rum på grundval av de riktlinjer som antogs vid ministermötet i Köpenhamn i december 1997 (beslut nr 5). Enligt dessa skall stadgan (begreppet "dokument-stadga" används då enhällighet ännu inte nåtts om formen) vara politiskt bindande, bevara enhällighet som grundvalen för OSSE:s beslutsfattande och bekräfta den fortsatta giltigheten av tidigare OSSE-åtaganden. Av särskild vikt är härvid de deltagande staternas rätt att fritt välja sina säkerhetsarrangemang, erkännandet av principen om säkerhetens odelbarhet samt erkännandet att staters uppfyllande av sina åtaganden är frågor av omedelbart och legitimt intresse för alla deltagande stater. Genom stadgan skall vidare OSSE:s möjlighet att agera i händelse av klara och grova brott mot OSSE:s principer och beslut stärkas.

Köpenhamnsbeslutet slår också fast att stadgan skall stärka ett icke-hierarkiskt samarbete med andra regionala organisationer inom ramen för en s.k. plattform för gemensam säkerhet. Denna plattform skall grundas i ett gemensamt koncept. Detta innefattar bl.a. att samarbetet skall ske med organisationer som ansluter sig till OSSE:s principer och åtaganden och som stödjer OSSE:s koncept om gemensam och odelbar säkerhet.

I syfte bl.a. att stimulera de fortsatta förhandlingarna om plattformen och framförallt om OSSE:s samarbete med subregionala organisationer anordnades i Stockholm i oktober en internationell konferens om subregionalt samarbete - ett instrument för modernt säkerhetsbyggande. Med subregionala organisationer avses på OSSE-språk framför allt grannlandsorganisationer. Konferensen anordnades av det svenska

utrikesdepartementet tillsammans med det polska OSSE-ordförandeskapet och EastWest Institute. Ett fyrtiotal OSSE-länder och ett tiotal subregionala organisationer deltog, däribland Östersjöstaternas råd, Centraleuropeiska initiativet och Svartahavssamarbetet. Konferensen innebar också ett konkret genomförande av plattformstanken genom att främja dialogen och samarbetet mellan dessa organisationer.

I sitt öppningsanförande betonade utrikesminister Anna Lindh att det subregionala samarbetet har stor potential för säkerhetsarbetet. Kriterierna för framgång är bl.a. att detta samarbete utgör en del av en allmän europeisk och transatlantisk integrationsprocess, att FN:s och OSSE:s normer respekteras och att frivilligorganisationers involvering uppmuntras och respekteras, framhöll utrikesministern.

Vid ministermötet i Oslo kunde ordförandeskapet lägga fram en rapport med redovisning av hur långt stadgediskussionerna kommit i olika frågor. Rapporten redovisade att inga egentliga förhandlingar om texter ännu hade ägt rum, men ordförandeskapet hade under året på grundval av förslag från olika länder presenterat ordförandepapper inför det fortsatta stadgearbetet.

Från EU:s håll var ambitionen inför Oslo-mötet att konkreta framsteg borde kunna nås i frågor där långtgående diskussioner förts - där verkligheten på marken i många fall sprungit om diskussionerna i säkerhetsmodellkommittén - såsom plattformen och OSSE:s roll avseende civilpolisinsatser. Från framförallt ryskt håll framhölls dock att tiden inte var mogen att lyfta fram några frågor för separata beslut innan hela stadgan var färdigförhandlad. Ryssland ville inte heller binda sig för ett beslut om antagande av stadgan vid toppmötet i Istanbul utan att först kunna konstatera att resultatet blev värt namnet.

Ministermötet kunde dock besluta om målsättningen om ett antagande år 1999. Förhandlingsarbetet skall baseras på riktlinjerna från Köpenhamn. Det norska ordförandeskapet ges i uppdrag att i slutet av mars 1999 lägga fram ett förslag till detaljerad struktur för en "dokumentstadga". Det egentliga förhandlingsarbetet torde inte ta fart förrän efter Nato-toppmötet i april 1999.

4 OSSE:s säkerhetsbegrepp

OSSE:s breda säkerhetsbegrepp är en grundpelare för organisationen. Säkerhetsfrågor behandlas såväl som militär-politiska frågor, ekonomiska och miljömässiga som frågor om den s.k. mänskliga dimensionen, dvs. demokrati och mänskliga rättigheter. Dessa olika aspekter behandlas som nära sammanlänkade med varandra. Även om dessa frågor således mer och mer går in i varandra i OSSE:s verksamhet ges nedan en presentation av dessa olika dimensioner av OSSE:s säkerhetsbegrepp.

Den mänskliga dimensionen inom OSSE har alltsedan slutakten från Helsingfors år 1975 utvecklats och förtydligats, inte minst i Köpenhamnsdokumentet från år 1990.

I OSSE:s fältverksamhet utgör den mänskliga dimensionen en mycket viktig del. Arbetet för demokrati och mänskliga rättigheter är centralt i missionernas arbete, såsom t.ex. i Kosovomissionen.

I månadsskiftet oktober/november ägde det fjärde implementeringsmötet om OSSE:s mänskliga dimension rum i Warszawa. Mötet ägnades åt genomförandet av hela vidden av frågor om demokrati och mänskliga rättigheter som är föremål för åtaganden inom OSSE:s ram. Ämnen som minoritetsfrågor, religionsfrihet och jämställdhet ägnades stort utrymme under konferensen. Stark kritik riktades mot länder som brast i efterlevnaden av dessa normer och även västeuropeiska länder och Förenta staterna fick finna sig i att få bristfälligheter belysta.

Inom Europeiska unionen skedde en uppdelning av ämnen mellan de olika medlemmarna och Sverige åtog sig att svara för anförandena på unionens vägnar om fria val och valövervakning. I anförandet om fria val betonades bl.a. vikten av korrekt mediebevakning och hänsynstagande till minoriteter. I anförandet om valövervakning framfördes förslag om hur systemet skulle kunna förbättras mot bakgrund av erfarenheterna på området.

I nordiska anföranden underströks vikten av att åldersgränsen för rekrytering och deltagande i väpnade konflikter höjs till 18 år liksom behovet av ett starkt skydd för dem som arbetar med mänskliga rättigheter.

Årets implementeringsmöte kännetecknades av ett aktivt deltagande av enskilda organisationer, såväl nationella som internationella. Från svensk sida deltog företrädare för fyra enskilda organisationer. Nytt för året var att de enskilda organisationerna kunde yttra sig på samma villkor som de deltagande staterna.

Vid sidan av konferensen anordnades även parallella möten för en mer ingående diskussion om bl.a. religionsfrihet, romernas situation och jämställdhet.

Från svenskt håll betonas vikten av att den mänskliga dimensionen ges en mer central plats i det ständiga rådets arbete i Wien. I syfte att få en fördjupad diskussion om den mänskliga dimensionen planeras tre endagsseminarier att hållas i Wien under innevarande år. Ämnena för dessa kommer att bli religionsfrihet, jämställdhetsfrågor och romernas situation.

4.2 Ekonomiska dimensionen

Då ett stärkt samarbete på områdena ekonomi, vetenskap, teknologi och miljö främjar säkerheten inom OSSE-sfären utgör den ekonomiska dimensionen en del av OSSE:s verksamhetsområde. Den ekonomiska utvecklingen och kriser i vissa delar av OSSE-regionen har understrukt

sambandet mellan ekonomi och säkerhet. Årliga möten med OSSE:s ekonomiska forum äger rum i Prag och vid mötet i juni var temat "Säkerhetsaspekter av energiutveckling inom OSSE-sfären". Inverkan på miljön och principer för transport av energi var några av de frågor som diskuterades. Vid mötet fastslogs bl.a. att en utveckling mot en likartad energipolitik inom OSSE-sfären vore gynnsamt för investeringar och handel på detta område och därmed ha en förtroendeskapande effekt. I Europeiska unionens anförande framhölls bl.a. kärnsäkerhetens betydelse.

Den ekonomiska dimensionen utgör en naturlig och ökande del av uppgifterna för OSSE:s missioner i fält. Vid mötet i Prag fastslogs vikten av att de ekonomiska och miljömässiga aspekterna av säkerheten uppmärksammas i OSSE:s fältarbete i syfte att ge bättre möjligheter att förebygga konflikter. För att förstärka OSSE-missionen i Makedonien bl.a. på detta område har Sverige ställt en person till missionens förfogande.

När OSSE nu ökar sitt engagemang i Centralasien och Kaukasus kommer den ekonomiska dimensionen att öka i betydelse. Inte minst energiområdet och den ekologiska situationen är ytterst angelägna frågor för dessa länder.

4.3 Militära dimensionen

Rustningskontroll, inklusive förtroende- och säkerhetskapande åtgärder, utgör en central del av OSSE:s verksamhet och har en grundläggande betydelse för det konfliktförebyggande arbetet och för säkerheten i Europa. Under årens lopp har flera överenskommelser förhandlats fram på detta område inom ramen för eller i anslutning till OSSE. De viktigaste av dessa är avtalet om begränsning av konventionella stridskrafter i Europa (det så kallade CFE-avtalet), Wiendokumentet om säkerhets- och förtroendeskapande åtgärder, Open Skies-avtalet samt den så kallade uppförandekoden (Code of Conduct on Politico-Military Aspects of Security). CFE- och Open Skies-avtalen omfattar i dag endast de stater som är medlemmar av Nato och de som ingick i Warszawapakten.

4.3.1 CFE-avtalet

I januari 1997 inleddes förhandlingar om en modernisering av CFE-avtalet. Målet är att anpassa avtalet, som slöts 1990, till dagens säkerhetspolitiska situation. Behovet av anpassning blev särskilt akut sedan Nato beslutat uppta nya medlemmar som tidigare varit medlemmar i Warszawapakten. En grundprincip i CFE-avtalet är nämligen numerär balans för fem kategorier av tung materiel mellan två ländergrupper - Natos och Warszawapaktens medlemmar. När tre länder byter sida - och Warszawapakten upplöses - rubbas balansen i avtalet.

Även om gruppstrukturen upphävs kommer grundprinciperna i avtalet att bestå. Det innebär numerära begränsningar för stridsvagnar, pansarskyttefordon, artilleripjäser, attackhelikoptrar och stridsflygplan.

Till dessa begränsningar är en mycket omfattande uppgiftslämning knuten, kombinerad med möjlighet för de deltagande staterna att på plats genom inträngande inspektioner verifiera de erhållna uppgifterna. Den nuvarande gruppstrukturen kommer att ersättas av ett system med nationella tak (hur mycket materiel en viss stat får ha inom avtalets tillämpningsområde, Europa från Atlanten till Ural) och territoriella tak (hur mycket materiel som får finnas på en viss stats territorium).

De största stötestenarna är hur stor grad av flexibilitet för tillfällig stationering av trupp utöver det territoriella taken som skall tillåtas, respektive huruvida de särskilda begränsningar som gäller i norra respektive södra delen av tillämpningsområdet ("flankregimen") skall bestå. Den senare är av särskild betydelse för Sverige, då den reglerar viktiga delar av den ryska militära närvaron i vårt närområde.

Förhandlingarna om en anpassning av CFE-avtalet gick trögt under 1997 och 1998. Vid OSSE:s ministermöte i Oslo i december nåddes dock enighet om att avtalet skulle bli färdigt för undertecknande vid OSSE:s toppmöte i Istanbul i november, och att detta mål förutsatte att nyckelfrågorna fick en lösning under de första månaderna av 1999. Sverige deltar inte i förhandlingarna, men följer förhandlingsarbetet noggrant. Det är angeläget att flankbegränsningarna i sak består i det omförhandlade avtalet.

Avsikten är att det moderniserade CFE-avtalet skall öppnas för deltagande av nya stater. Sverige kommer att ta ställning till frågan om dess försvars- och säkerhetspolitiska konsekvenser för Sverige och en eventuell anslutning när det omförhandlade avtalet föreligger.

4.3.2 Modernisering av Wiendokumentet

År 1997 beslutade säkerhetsforum, den del av OSSE där de militära frågorna behandlas, att modernisera Wiendokumentet. Detta stammar från Helsingfors och reviderades senast år 1994. Detta dokument innebär bland annat skyldighet att lämna uppgifter om respektive lands försvarsorganisation och om förband och deras utrustning och aktiviteter. De lämnade uppgifterna verifieras med hjälp av inspektioner och så kallade utvärderingsbesök. Avtalet innehåller även begränsningar för mycket stora militära övningar, bestämmelser om uppgiftslämning om försvarsplanering, besöksutbyte med mera, och är ett viktigt dokument för att bidra till ökat förtroende och säkerhet inom hela OSSE-området. Den modernisering som beslutats syftar till att ytterligare stärka öppenheten, förutsägbarheten och samarbetet med hänsyn till den förändrade säkerhetspolitiska situationen i Europa. Under året inleddes realförhandlingar om dokumentet, och Sverige deltar aktivt i detta arbete. Det reviderade dokumentet skall bli klart att antas vid toppmötet i Istanbul.

Sverige och Finland tog i april ett gemensamt initiativ i OSSE:s säkerhetsforum i Wien för att demonstrera att vi, samtidigt som vi avvisar förslag om en regionalisering av den militära säkerheten, vill spela en konstruktiv roll i OSSE-diskussionen om militära förtroendeskapande åtgärder. Ett element i initiativet är ett erbjudande till våra grannländer

(Danmark, Estland, Lettland, Litauen, Norge, Polen, Ryssland och Tyskland) att få ökade möjligheter att besöka Sverige och Finland för att kontrollera att vi följer bestämmelserna i Wiendokumentet, under förutsättning att dessa stater gör motsvarande åtaganden gentemot oss.

Sverige var under 1998, liksom tidigare år, en av de mest aktiva staterna när det gäller tillämpningskontrollen av Wiendokumentet. Under året genomfördes fyra utvärderingsbesök och fyra inspektioner i syfte att verifiera lämnad information.

4.3.3 Open Skies-avtalet

Open Skies-avtalet ger de deltagande staterna rätt att genomföra omfattande observationsflygningar över varandras territorier. Avtalet, som skrevs under 1992, har ännu inte trätt i kraft då det inte ratificerats av ett tillräckligt antal stater. De ratifikationer som återstår för att avtalet skall kunna träda i kraft är i första hand av Ryssland och Ukraina. Trots att avtalet ännu inte formellt trätt i kraft sker redan ett omfattande samarbete mellan avtalets parter i enlighet med avtalets principer. Dessutom har Open Skies-flygningar genomförts över det f.d. Jugoslavien i syfte att stödja genomförandet av Daytonavtalets bestämmelser om rustningskontroll. Avtalet har alltså redan visat sig vara ett viktigt förtroendeskapande instrument. Sverige är observatör och kan söka anslutning till avtalet under sex månader från det att avtalet trätt i kraft.

4.3.4 Uppförandekoden

OSSE:s så kallade uppförandekod antogs vid toppmötet i Budapest år 1994. Den är ett normverk som, förutom att behandla mellanstatliga förhållanden, också ställer långtgående krav på relationerna mellan försvarsmakt och civilt samhälle. Koden bygger på såväl FN-principer som på åtaganden inom OSSE och ställer bland annat krav på demokratisk kontroll av försvarsmakter och på utbildning i krigets lagar. Uppförandekoden har kanske sin största betydelse för de länder i Central- och Östeuropa som genomför demokratiska reformer och är på väg att ställa sina försvarsmakter under demokratisk ledning. En uppföljningskonferens avses äga rum under 1999.

5 OSSE:s instrument

5.1 Ordförandeskapet

Specifikt för OSSE är ordförandeskapets starka politiska roll. OSSE:s ordförandeskap är ansvarigt för samordning och konsultation vad gäller aktuella OSSE-relaterade frågor. Ordförandeskapet biträds av de övriga

trojkamedlemmarna, dvs. föregående och kommande års ordförande. Ett instrument som ordföranden förfogar över är möjligheten av att för en viss fråga utse en personlig representant.

Ordförandeskapet leder också det ständiga rådet som möts minst en gång i veckan på ambassadörsnivå i Wien.

Ordförandeskapet för OSSE ("Chairman-in-Office") handhas av utrikesministern i det land som av organisationens medlemsstater utsetts till årets ordförande. Ordförandeskapet roterar varje kalenderår. OSSE:s första ordförande var Tyskland år 1991. Sverige hade ordförandeposten år 1993. År 1998 var Polen ordförande och den 1 januari 1999 togs ordförandeskapet över av Norge. Nästa års ordförande i OSSE kommer att vara Österrike.

Systemet med ordförandeskapets personliga representanter är ett viktigt instrument som dock har utnyttjats relativt sparsamt. Representanterna undersöker situationen i ett problemområde och ger OSSE-ordföranden rekommendationer om åtgärder. Personliga representanter som under senare år fått särskild uppmärksamhet är den förre spanske premiärministern Felipe Gonzales som hade denna roll för Förbundsrepubliken Jugoslavien (FRJ) under 1996 och 1998 samt Österrikes förre förbundskansler Franz Vranitzky som utsågs till personlig representant i Albanien under den akuta krisen våren 1997.

I ordförandeskapets roll ingår att verka för ett aktivt OSSE-engagemang och acceptans för OSSE:s aktiviteter i enskilda länder, bl.a. genom resor till berörda länder. Då beslut inom OSSE fattas enhälligt ingår även främjandet av konsensuslösningar som en viktig del av ordförandens arbete.

I samband med övertagandet av ordförandeskapet identifierade Norges utrikesminister Knut Vollebaek fyra prioriteringar för det norska ordförandeskapet:

- OSSE måste agera i tid, sammanhållet och beslutsamt mot de politiska utmaningar som organisationen ställs inför. Öppenhet och inkludering av alla medlemsländer är avgörande för framgång.
- OSSE:s verksamhet skall utvecklas i säkerhetsstadgan, som bör identifiera OSSE:s uppgifter inför nästa århundrade och definiera OSSE:s förhållande till andra organisationer.
- OSSE:s mänskliga dimension, som det centrala elementet för att främja mänskliga rättigheter och bygga demokratiska samhällen och rättsstater, skall stärkas. Ökad vikt bör läggas såväl vid rådgivning, bistånd och stöd som vid att lyfta fram och kritisera kränkningar.
- OSSE måste stärkas, särskilt dess operativa förmåga.

5.2 Sekretariatet

OSSE:s sekretariat i Wien leds av en generalsekreterare, för närvarande italienaren Gianluigi Aragona. Generalsekreterarens roll är främst administrativ, medan ordförandeskapet, som nämnts, har en i första hand politisk uppgift. Med OSSE:s snabbt expanderande verksamhet har kraftigt ökade krav ställts på sekretariatet, vilka dock inte motsvarats av

resursförstärkningar. De nordiska länderna har med särskild energi drivit frågan om ett effektivare och starkare sekretariat, som kan möta dagens utmaningar. Den stora uppgift OSSE utan varsel fick hösten 1998 med Kosovomissionen har lett till en ökande insikt om vikten av att stärka sekretariatet och särskilt dess avdelning för konfliktförebyggande (CPC), som ansvarar för den omfattande verksamheten på fältet.

Vid ministermötet i Oslo konstaterade ministrarna att OSSE:s utökade verksamhet ställer krav på stärkt operationell kapacitet för sekretariatet. Vidare uttalades stöd för en utbildningsstrategi för OSSE, inklusive fältmissionerna. Sverige är pådrivande i dessa frågor, såväl i förhandlingar om nödvändiga förstärkningar som i konkreta insatser. Regeringen har bl.a. ställt ambassadör Sune Danielsson till sekretariatets i Wien förfogande för att arbeta fram förslag till en utbildningsstrategi. Sverige bidrar också konkret till att stärka sekretariatsfunktionerna, bl.a. genom att ställa svenska tjänstemän till sekretariatets förfogande.

5.3 Högkommissarien för nationella minoriteter

När det i början av 1990-talet stod klart att minoritetsfrågor hotade att kunna utvecklas till konflikter inom och mellan stater inrättade OSSE år 1992 en ny institution, OSSE:s Högkommissarie för nationella minoriteter (HCNM). Posten innehas sedan den inrättades av den förre nederländske utrikesministern Max van der Stoel. Hans mandat löper ut i december 1999.

Högkommissarien är ett konfliktförebyggande instrument. Uppgiften är att i ett så tidigt skede som möjligt söka agera för att förhindra spänningar som kan utvecklas till konflikter. Högkommissariens uppgift är inte att vara en ombudsman för minoriteter eller att skydda enskilda individer. Rollen är just förebyggande. Därav följer också att inte alla minoritetssituationer faller inom hans mandat. Romernas situation faller t.ex. egentligen inte inom mandatet. Mot bakgrund av frågans vikt lade Högkommissarien dock, på OSSE:s uppdrag, fram en rapport med rekommendationer om romerna redan år 1993. Han avser följa upp denna med en ny rapport under år 1999.

Högkommissariens arbete går ut på att identifiera sådana minoritetssituationer där hans aktiviteter kan främja integrering och minska spänningar. Genom besök i länderna och samtal med centrala beslutsfattare och minoritetsföreträdare bildar sig Högkommissarien en klar bild över problemställningarna och de lösningar som förekommer. Högkommissariens aktiviteter är i första hand ägnade åt att lösa problem nationellt genom att främja en dialog mellan regering, parlament och minoriteter. Han har därför verkat för bildandet av minoritetsråd eller andra former av institutionaliserat samarbete på nationell nivå. Högkommissarien avger också rekommendationer till regeringar om åtgärder på minoritetsområdet. Teman som ofta återkommer i dessa rekommendationer är rätt till medborgarskap, icke-diskriminering, möjligheten att använda sitt eget språk, få utbildning på eller i sitt eget språk samt möjligheten att delta i det politiska livet.

De situationer som Högkommissarien engagerats i är ofta sådana då en minoritet lever i ett land som gränsar till det land där samma etniska grupp är i majoritet. Han har t.ex. involverats i frågan om situationen för ryssar i Estland, Lettland, Ukraina och Kazakstan, ungrare i Rumänien och Slovakien, albaner i Makedonien och serber i Kroatien.

Högkommissarien betonar i sin verksamhet vikten av att de internationella normerna följs. Det gäller såväl allmänna principer om demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstaten, som de specifika normerna om rättigheter för personer som tillhör minoriteter. De mest allomfattande normerna i dessa hänseenden fastlades i OSSE:s Köpenhamnsdokument om den mänskliga dimensionen år 1990. För att underlätta genomförandet av dessa normer har Högkommissarien låtit genomföra expertstudier som resulterat i de s.k. Haagrekommendationerna om utbildningsrättigheter och Oslorekommendationerna om språkrättigheter. År 1999 kommer expertrekommendationer att utarbetas om minoriteters deltagande i beslutsfattande. Detta projekt, som finansieras av den svenska regeringen, och som sker i samarbete med Raoul Wallenberginstitutet i Lund, sker som uppföljning av en konferens som anordnades i Locarno, Schweiz, under hösten. Vid konferensen diskuterades olika metoder för att stärka minoritetsdeltagande i regeringar och parlament samt modeller för ökad decentralisering av beslutsfattande.

Under året har Högkommissarien aktivt deltagit i behandlingen av frågan om de statslösa barnen i Estland och Lettland och välkomnat de lagändringar som nu ger dem rätt till medborgarskap. Han har verkat för lösningar avseende möjligheten till universitetsutbildning på ungerska i Rumänien och på albanska i Makedonien. I Kroatien har Högkommissarien särskilt uppmärksammat den serbiska minoritetens situation. I Slovakien har han särskilt ägnat sig åt frågor om minoritetsspråk, utbildning och vallagstiftning. Högkommissarien har även uppmärksammat tatarerna på Krim, Ukraina, och turkarna i Georgien. I Centralasien har han verkat för interetnisk dialog i Kazakstan och Kirgizistan och även besökt Uzbekistan, där hans samtalspartner uttryckte oro över islamisk fundamentalism.

Högkommissariens försök att agera i ett tidigt skede i Kosovo försvårades av att ingendera parten såg ett mandat för honom: Förbundsrepubliken Jugoslavien är suspenderat från deltagande i OSSE sedan 1992 och kosovoalbanerna ville inte betraktas som en minoritet. I slutet av år 1997 och början av år 1998 ägnade van der Stoel dock åtskillig uppmärksamhet åt Kosovo och lade fram flera konfidentiella rapporter till OSSE:s ordförande. Detta skedde inte i egenskap av Högkommissarie utan som personlig representant för OSSE:s ordförande. I och med att ordföranden därefter utsåg Felipe Gonzales till sin representant i frågan avslutades emellertid van der Stoels uppdrag avseende Kosovo.

Max van der Stoel åtnjuter stort förtroende och starkt politiskt stöd för det sätt på vilket han utför sitt uppdrag. Genom opartiskhet, konfidentialitet och ett inträngande samarbete spelar han en betydelsefull roll. Hans arbete är grannlaga och han kritiseras inte sällan av

nationalistiska krafter för att "lägga sig i". Men detta är just receptet för att förhindra konflikter genom förebyggande insatser i ett så tidigt skede som möjligt.

Skr. 1998/99:56

5.4 Kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR)

ODIHR:s uppgift är att bistå med övervakning och hjälp vad gäller staters OSSE-åtaganden inom den mänskliga dimensionen. Valövervakning är kanske den mest bekanta delen av ODIHR:s verksamhet men kontoret svarar också för projekt, kurser etc. med syfte att bygga upp demokratiska institutioner i medlemsländerna. Kontoret är beläget i Warszawa.

Sverige bistod med övervakare och expertis vid de flesta av ODIHR:s valövervakningsinsatser år 1988. Detta skedde vid allmänna val eller folkomröstningar i Albanien, Armenien, Azerbajdzjan, Bosnien-Hercegovina, Förbundsrepubliken Jugoslavien, Lettland, Makedonien, Moldavien, Slovakien och Ukraina. Den största insatsen för såväl ODIHR:s som Sveriges del var valen i Bosnien-Hercegovina, där drygt femtio svenska valövervakare och valobservatörer deltog.

Vid valövervakning ägnas nu ett allt större utrymme åt hela valprocessen, från registrering av kandidater till beräkning av tilldelade mandat. Mediers partiskhet till följd av statskontroll, ofullständiga röstlängder och otillräckliga vallagar var några av de brister som konstaterats i slutrapporterna från valövervakning.

Ett nära samarbete vid valövervakningen har under året skett med OSSE:s parlamentariska församling men också med andra internationella organisationer och institutioner, framförallt Europarådet och Europaparlamentet.

ODIHR:s tekniska bistånd har en stark inriktning mot utbildning och träning av personal inom rättsväsendet i syfte att underlätta efterlevnaden av de krav som ställs genom medlemskapet i OSSE. Rådgivning i samband med upprättande av ombudsmannainstitutet, kurser för fångvårdspersonal i ämnen med anknytning till mänskliga rättigheter samt hjälp vid utformning av vallagar är exempel på sådana insatser av ODIHR. Många projekt genomförs i samarbete med andra organisationer som Förenta Nationernas fackorgan, Europarådet och den Europeiska kommissionen. ODIHR har också utarbetat ett samarbete med den i Stockholm baserade institutionen International IDEA. I de länder där OSSE är representerat genom missioner är självfallet även dessa involverade i ODIHR:s projektverksamhet.

ODIHR har under året träffat avtal om samarbete om projekt rörande mänskliga rättigheter och demokrati med länder i Kaukasus och Centralasien.

5.5.1 Medierepresentanten

Under 1997 utarbetades mandatet för OSSE:s medierepresentant. Som den förste innehavaren av detta ämbete utsågs den tyske förbundsdagsledamoten Freimut Duve. Medierypresentantens uppgift är att övervaka medlemsstaternas efterlevnad av OSSE-åtaganden vad gäller yttrandefrihet och medier samt att verka för att samtliga länder i OSSE-kretsen iakttar sina åtaganden på dessa områden. Arbetet sker i nära samråd med övriga OSSE-institutioner.

Under året har en stor del av medierypresentantens arbete ägnats åt inledande kontakter och resor. En ytterst allvarlig form av kränkningar som medierypresentanten uppmärksammat är mord på journalister. Andra allvarliga frågor som medierypresentanten påtalat är inskränkningar i den fria pressens möjligheter att verka samt vägran att bevilja viseringar för utländska journalister.

5.5.2 Ekonomiske koordinatörn

I januari 1998 utsågs den amerikanske diplomaten Tom Price till ekonomisk samordnare inom OSSE:s ekonomiska dimension. Denne har till uppgift att bl.a. genom missionerna bevaka ekonomiska och miljömässiga säkerhetsaspekter och därmed förstärka OSSE:s förutsättningar att verka aktivt inom den ekonomiska dimensionen. Att hålla nära kontakt med FN-organ och andra internationella institutioner på detta område utgör en annan viktig del i samordnarens uppgifter.

6 Fältverksamhet

6.1 Baltikum

OSSE:s missioner i Estland och Lettland är främst inriktade på förtroendeskapande insatser. Missionerna utför ett viktigt arbete med att, i nära samarbete med lokala myndigheter och organisationer, underlätta integrationen av de ryskspråkiga befolkningsgrupperna i det estniska respektive lettiska samhället.

6.1.1 Estland

Missionen i Estland inrättades år 1993. Huvudkontoret är beläget i Tallinn och två fältkontor finns i Narva och Kohtla-Järve i nordöstra Estland, där en stor del av befolkningen är ryskspråkig. Missionens arbete har under

året huvudsakligen varit inriktat på att bevaka frågor om medborgarskap och uppehållstillstånd samt även språklagar och därtill relaterade bestämmelser. Missionen har nära följt genomförandet av de regler om att underlätta för statslösa barn att få estniskt medborgarskap, som antogs av det estniska parlamentet i december. Missionen följer också kontinuerligt språkfrågorna däribland de tillägg till språk- och vallagarna som antogs i december. Dessa specificerar kraven på kunskaper i estniska för valbarhet till de folkvalda församlingarna. OSSE följer även beslutet om att inrätta en estnisk ombudsmannainstitution på nära håll.

En särskild OSSE-representant arbetar med frågor kring de kvarvarande ryska militärpensionärerna. Tysken Detlof von Berg var missionschef fram till december, då han efterträddes av Bernd Braun, även han från Tyskland. Sverige har under året ställt en medarbetare till missionens förfogande.

6.1.2 Lettland

Missionen i Lettland inrättades år 1993. Den är belägen i Riga och är, liksom missionen i Estland, huvudsakligen inriktad på att underlätta integrationen av den ryskspråkiga befolkningen i samhället. Missionen bevakar frågor om medborgarskap och uppehållstillstånd, naturaliseringsprocessen, språk- samt utbildningslagar.

En viktig uppgift för OSSE är att på nära håll följa frågan om förenklat förfarande för statslösa barn att erhålla lettiskt medborgarskap. Denna fråga liksom frågan om avskaffandet av det s.k. fönstersystemet med ålderskvotering för medborgarskap, avgjordes i en folkomröstning den 3 oktober. Missionen följer den pågående debatten om språk- och utbildningslagarna samt bistår de lettiska myndigheterna med råd om utformning och tillämpning av lagstiftningen. Den har även bistått allmänheten med råd och stöd. Till missionens arbetsuppgifter hör också att rapportera om lettisk politik och genomförandet av integrationspolitiken. Missionschefen Richard Samuel har under året efterträts av David Johnson, båda från Storbritannien.

Den tidigare sovjetiska radarbasen Skrunda, vars avveckling följs av en gemensam rysk-lettisk kommitté där även en särskild OSSE-representant ingår, stängdes under året. Avstängningen är en framgång såväl för OSSE som för Lettland och Ryssland som till fullo fullgjort sina avtalsenliga förpliktelser i denna fråga. Den pågående avvecklingen av Skrunda skall enligt avtal vara avslutad år 2000.

6.2 Balkan

OSSE:s fältnärvaro i västra Balkan och Albanien har de senaste åren utvecklats till att bli OSSE:s mest omfattande insats både personellt och finansiellt. Mandaten för OSSE-missionerna är främst fokuserade på krishantering och konfliktlösning och en central fråga för missionerna är förtroendeskapande uppgifter mellan befolkningsgrupperna. Med inrättandet av den nya verifikationsmissionen i Kosovo (KVM) har

6.2.1 Förbundsrepubliken Jugoslavien/Kosovo

1992 suspenderades Jugoslavien från deltagande i OSSE:s möten, men kvarstår dock i medlemskretsen. Anledningen till suspensionen var Jugoslaviens agerande i kriget i det f.d. Jugoslavien. Året därefter vägrade regeringen i Belgrad OSSE:s missioner i Kosovo, Sandjak och Vojvodina att vara kvar i landet. Sedan dess har omvärlden krävt att dessa missioner skall tillåtas återvända. Detta återvändande har av omvärlden satts upp som en förutsättning för Förbundsrepubliken Jugoslaviens (FRJ:s) möjligheter att delta i OSSE.

Den akuta kris som utbröt i Kosovo under våren ledde efter omfattande förhandlingar under amerikansk ledning till ett avtal som slöts mellan FRJ och OSSE den 16 oktober om upprättandet av OSSE:s s.k. verifikationsmission i Kosovo (KVM).

Uppgiften för KVM är att verifiera de krav som ställts upp av FN:s säkerhetsråd, om bl.a. trupptillbakadragande, genomförs. KVM skall vidare stödja flyktingåtervändande samt, efter att en politisk uppgörelse träffats mellan parterna, övervaka val och bistå i uppbyggandet av demokratiska institutioner och polisväsende i Kosovo. Missionens personal sattes till 2000 obehäpnade s.k. verifikatörer - vilket är nära 10 gånger mer än någon annan OSSE-närvaro i fält. Trots detta, och trots OSSE-sekretariatets begränsade kapacitet, har utplaceringen framskridit i god takt, mycket tack vare OSSE:s förmåga att hantera uppgifter på ett flexibelt sätt.

Till chef för missionen utsågs amerikanen William Walker. Huvudkvarteret placerades i Pristina och fem regioncentrum är utspridda över Kosovo.

Missionens upprättande och verifikatörernas närvaro i byarna har bidragit till att spänningarna mellan folkgrupperna lokalt minskat, vilket har möjliggjort för flyktingar att återvända. Missionen har även spelat en viktig roll genom att, efter grundliga undersökningar, rapportera till omvärlden om inträffade incidenter. Upprepade brott mot avtalet om eld-upphör och trupptillbakadragande har dock inneburit att våldet igen trappats upp i Kosovo.

I skrivande stund pågår försök att genom förhandlingar mellan parterna, under den s.k. kontaktgruppens aktiva ledning, nå en överenskommelse om ett fredsavtal som även inkluderar en lösning på frågan om Kosovos status. Hur OSSE:s roll i Kosovo kommer att se ut efter en fredsuppgörelse är ännu oklart, men det naturliga är att organisationen kommer att spela en betydande roll vid uppbyggande av demokratiska institutioner samt vid organiserandet av fria och allmänna val.

Sverige har på ett aktivt sätt bidragit både personellt och finansiellt till upprättandet av KVM. Vi ställer 80 personer till missionens förfogande och har tilldelats flera centrala tjänster i KVM.

Mandatet för OSSE:s mission i Kroatien från år 1996 utökades i oktober 1998 då OSSE övertog ansvaret för civilpolisfrågorna i östra Slavonien från FN. Detta är första gången i OSSE:s historia som organisationen agerar utifrån såväl ett traditionellt civilt mandat som ett mandat för civilpolisinsatser. Det sistnämnda mandatet är dock, liksom förut såväl FN:s civilpolismandat som FN:s tidigare övergångsadministration i Kroatien (UNTAES), geografiskt begränsat till att gälla endast för östra Slavonien.

En central aspekt såväl i det traditionella civila mandatet - vilket alltså gäller för hela Kroatien - som i civilpolismandatet är att stödja den kroatiska regeringens genomförande av dess internationella åtaganden om mänskliga rättigheter, rättsstatens principer och förtroendeskapande åtgärder mellan folkgrupper. Syftet är att möjliggöra återvändande för serber och kroater - såväl för internflyktingar inom Kroatien som för flyktingar i andra länder - till de platser där de levde före krigsutbrottet. I realiteten har denna uppgift även till stor del fokuserats på att möjliggöra för serber som lever i minoritet i Kroatien att stanna kvar i landet.

Från att i juni 1997 ha beslutat om en utökning av antalet internationellt anställda vid missionen från 14 till 250 personer fattades i samband med övergången av ansvaret för civilpolisuppgifterna beslut om ett tak på 280 internationellt anställda. Av dessa är för närvarande 15 svenskar, varav 8 civilpolis. Chef för missionen är schweizaren Tim Guldemann.

6.2.3 Bosnien-Hercegovina

OSSE beslutade 1995 att upprätta en mission i Bosnien-Hercegovina som resultat av den centrala roll i återuppbyggnadsprocessen som organisationen tilldelats genom Daytonavtalet. Mandatet för missionen anger tre verksamhetsinriktningar: övervakning av allmänna val, rustningskontrollåtgärder och stöd för arbetet med efterlevnaden av de mänskliga rättigheterna. OSSE bär vad gäller de två förstnämnda frågorna huvudansvaret för verksamheten, medan ansvaret för arbetet med mänskliga rättigheter delas med andra mellanstatliga och enskilda organisationer, här främst med Höge representantens kontor (OHR).

Verksamheten har under de senaste åren fokuserats på valfrågor. Missionen har spelat en central roll i genomförandet av kommunalvalen i september 1997 och övervakningen av de allmänna valen i september 1998. Sverige bidrog under året aktivt inom OSSE genom att i samband med de allmänna valen ställa ett femtiotal valövervakare till förfogande. En viktig uppgift för missionen är dock nu att i största möjligaste mån överföra ansvaret för valfrågor på nationella och lokala myndigheter.

Missionen, som har drygt 200 internationellt anställda, leds av den amerikanske ambassadören Robert Barry. Huvudkontoret ligger i Sarajevo och missionens regionala centra finns i Banja Luka, Bihac, Mostar och Tuzla. Sverige har ställt fem personer till missionens förfogande, däribland för posten som en av missionens biträdande chefer med ansvar för militära frågor och frågor om rustningskontroll.

OSSE upprättade sin mission i Makedoniens huvudstad Skopje år 1992. Dess främsta syfte var att förhindra spridning av den jugoslaviska konflikten, en uppgift som fått förnyad aktualitet genom krisen i Kosovo. Missionen har i denna fråga nära samverkan med FN:s förebyggande militära insats i Makedonien (UNPREDEP).

Bl.a. till följd av krisen i Kosovo ökade de etniska spänningarna i Makedonien och missionens arbete har därför inriktat sig främst på förtroendeskapande åtgärder i syfte att minska polariseringen mellan befolkningsmajoriteten och den albanska minoriteten. I dessa frågor samverkar missionen nära med OSSE:s Högkommissarie för nationella minoriteter. Inför parlamentsvalen i oktober bidrog missionen, i nära samarbete med ODIHR, aktivt såväl i arbetet med att upprätta en vallag som med övervakning av valen. I syfte att stimulera den ekonomiska tillväxten i landet har OSSE-missionen det senaste året givit ekonomiska frågor större utrymme. Sverige har för detta ändamål ställt en person till missionens förfogande.

Missionen har under året ökat i storlek från fyra till åtta personer, varav en är svensk. Arbetet leds av den italienske ambassadören Faustino Troni.

6.2.5 Albanien

Med anledning av den akuta krisen i Albanien år 1997 upprättade OSSE en närvaro i Tirana. En nyhet i mandatet var att OSSE för första gången uttalat fick till uppgift att verka för en samordning av de internationella insatserna i landet. Verksamheten koncentrerades till en början främst på förberedelsearbetet inför de parlamentsval som hölls sommaren 1997, medan arbetet den senaste tiden alltmer fokuserats på demokratiseringsåtgärder och rättsstatens principer. Det positiva utslaget av den folkomröstning om ny konstitution som hölls i november 1998 är ett viktigt steg framåt i demokratiseringsprocessen.

Efter den misslyckade statskuppen i september 1998 bildades en stödgrupp för Albanien; "Friends of Albania". Tanken är att gruppen skall fungera som ett nätverk av engagerade länder och organisationer i syfte att samordna olika biståndsprojekt till Albanien. OSSE och EU delar på ordförandeskapet i denna grupp. På plats i Albanien är det chefen för OSSE-närvaron nederländaren, Daan Everts, som leder arbetet.

När OSSE upprättade sin närvaro i Albanien knöts 11 internationella tjänstemän till insatsen. Detta antal utökades i mars till 43 personer, då mandatet utvidgades till att även gälla övervakning av gränsen mot FRJ. Denna utvidgning var en direkt följd av händelseutvecklingen i Kosovo och resulterade i att åtta nya fältkontor i gränsområdet i nordvästra Albanien upprättades. Sverige har ställt en person till missionens förfogande för just gränsövervakningsuppgifter.

6.3.1 Tjetjenien (Ryssland)

OSSE-närvaron i Tjetjenien upprättades 1995 till följd av kriget i denna ryska delrepublik. OSSE har alltsedan dess - trots det mycket allvarliga säkerhetsläget - som enda internationella organ på plats kunnat följa den politiska utvecklingen. Stödgruppens uppgifter innefattar att främja mänskliga rättigheter och demokratiska institutioner, underlätta humanitärt bistånd och att främja en fredlig lösning av krisen. Den övervakar även det fortsatt instabila säkerhetspolitiska läget i norra Kaukasien. En ökad polarisering mellan inflytelserika grupper, ett allt kärvare ekonomiskt läge, islamisk radikaliserings, kriminalitet och kidnappningar sätter alltjämt sin prägel på regionen.

OSSE-stödgruppen har kanaliserat och övervakat internationellt bistånd till tjetjenska frivilligorganisationer. Sverige stödjer med OSSE-närvarons hjälp lokala organisationer med att bygga upp den mycket bristfälliga barnpsykiatrin.

6.3.2 Ukraina

OSSE:s mission i Ukraina etablerades 1994. Huvudkontoret finns i Kiev och ett fältkontor på Krim. I mandatet ingår att förebygga spänningar och förbättra den ömsesidiga förståelsen på Krimhalvön.

Majoriteten av de ryska invånarna har önskat se halvön återgå till Ryska federationen. Dessutom har de tidigare deporterade krimtatarerna börjat återvända till Krim och för dessa råder det ofta en svår ekonomisk och social situation. Missionens främsta uppgift har varit att följa utarbetandet av det autonoma Krims konstitution och bistå med expertis. Andra uppgifter är att bevaka mänskliga rättigheter och mediefrihet.

Krims konstitution antogs i december och de ukrainska myndigheterna menar att detta innebär att mandatet är uppfyllt och att OSSE-missionen därför skall stängas när det nuvarande mandatet går ut 30 april 1999. Konsultationer mellan det norska ordförandeskapet i OSSE och de ukrainska myndigheterna fortgår om OSSE:s fortsatta närvaro i Ukraina.

Missionen utgörs i dagsläget av fyra personer och leds av amerikanen Charles Magee.

6.3.3 Moldavien

Missionen i Moldavien tillkom år 1993. OSSE-missionens uppgift är att medverka till en varaktig politisk lösning av konflikten i Transnistrien, baserad på territoriell integritet för Moldavien och autonomi för Transnistrien. Vidare skall missionen nära följa tillbakadragandet av de resterande ryska trupper som finns i Transnistrien. Inga egentliga framsteg har skett under det senaste året varken vad gäller den politiska lösningen eller trupptillbakadragandet.

OSSE:s prioritet i nuläget är att försöka hjälpa till med förstöringen av en mängd vapen och ammunition som finns i Transnistrien och som inte kan transporteras till Ryssland. Flera deltagande stater, däribland Sverige, har utlovat att bistå med expertis på detta område. Ryssland visade för första gången intresse för dessa biståndsförslag i slutet av året, men frågan försenas av den transnistriskas ledningens vägran att låta vapen och ammunitionslagren transporteras bort eller förstöras.

Missionen arbetar även med frågor som rör mänskliga rättigheter och bidrar till återuppbyggnaden efter konflikten i Gagauzien, ett område som till största delen bebos av den gagauziska minoriteten. Amerikanen John Evans är chef för missionen som har åtta medlemmar. Huvudkontoret ligger i Chisinau och ett fältkontor finns i Tiraspol.

6.3.4 Georgien

OSSE-missionen upprättades i december 1992. Huvudkontoret ligger i huvudstaden Tbilisi. Missionens verksamhet är främst inriktad på att söka få till stånd en fredlig lösning på konflikten om Sydossetien.

Trots bristen på framsteg i förhandlingarna om regionens status har säkerhetsläget under det senaste året förbättrats markant. OSSE-missionen har även genom kontakter med internationella biståndsorgan bidragit till ökat internationellt ekonomiskt stöd till Sydossetien och givit FN:s flyktingkommissariat (UNHCR) politiskt stöd i dess arbete för en ökad återflyttning av internflyktingar. Inom området mänskliga rättigheter och demokratisering har OSSE-missionen speciellt uppmärksammat etableringen av det nya ombudsmannaämbetet, lokala val och frågan om de mesketiska turkarna. Ett flertal aktiviteter har också genomförts med journalister från olika folkgrupper för att bidra till ökat samförstånd och samarbete.

OSSE har även blivit alltmer involverad i försöken att lösa Abchasienkonflikten, dels genom FN:s och OSSE:s gemensamma kontor för mänskliga rättigheter i Suchumi och dels genom deltagande i den FN-ledda fredsprocessen. OSSE:s ministerrådsmöte i Oslo anmodade OSSE:s ordförande att konsultera FN om en eventuell etablering av OSSE-närvaro i Galidistriktet för att värna de mänskliga rättigheterna.

Missionen leds av den franske ambassadören Jean-Michel Lacombe. Sverige har ställt en person till missionens förfogande.

6.3.5 Tadzjikistan

OSSE upprättade 1994 en mission i Tadzjikistan, med huvudkontor i huvudstaden Dusjanbe. Missionens uppgift är främst att övervaka det politiska läget samt bidra till försoning och dialog mellan folkgrupperna. I den fredsöverenskommelse som slöts efter landets inbördeskrig 1997 står OSSE som en av garanterna. Områden där OSSE-missionen genom deltagande och rekommendationer spelat en särskilt aktiv roll är utarbetandet av landets konstitution och vallag.

Det säkerhetspolitiska läget i Tadzjikistan är allvarligt och präglas av lokala väpnade uppror, vilket tvingat missionen att under vissa perioder stänga sina fältkontor. I nära samarbete med FN:s observatörer i landet (UNMOT) har dock OSSE på ett aktivt sätt genom medling och fredsöbyggande åtgärder bidragit till avspänning och frigivning av gisslan.

Inom området för mänskliga rättigheter och demokratisering deltar OSSE-missionen i en rad projekt. Integrering av återvändande flyktingar och värnande om rättsstatens principer tillhör prioriterade områden. Inför det kommande parlamentsvalet står även kvinnofrågor och utbildning av valövervakare högt på missionens dagordning.

Missionen leds av den rumänske ambassadören Marin Buhoara.

6.3.6 Vitryssland

OSSE:s närvaro i Minsk, Vitryssland, är en s.k. rådgivnings- och övervakningsgrupp. Gruppen kunde inleda sitt arbete i februari efter svåra och utdragna förhandlingar mellan OSSE:s ordförandeskap och vitryska myndigheter. I mandatet ingår stöd till de vitryska myndigheterna, att utveckla demokratiska institutioner och följa OSSE-åtaganden samt att övervaka och rapportera om denna process. Missionen har tillsammans med myndigheterna satt upp olika arbetsgrupper inom områden som lagstiftning, genomförande av lagar, demokratisering, politiska frågor samt utbildning inom mänskliga rättigheter. Kontakterna med den vitryska administrationen är således goda på lägre och mellannivå, men i avgörande frågor har möjligheterna till påverkan på den vitryska lagstiftningen varit begränsade. Vidare har missionen genomfört seminarier under året i ämnen som pluralistisk demokrati och fria val. Mediefrihet är också ett område missionen lagt ned mycket arbete på tillsammans med OSSE:s medierepresentant.

OSSE:s parlamentariska församling erkänner inte den vitryska nationalförsamlingen som utsågs efter president Lukasjenkos folkomröstning om tillägg till konstitutionen 1996. Folkomröstningen godkändes inte av det internationella samfundet som fri och rättvis. I stället betraktar OSSE:s parlamentariska församling det tidigare folkvalda parlamentet som det legitima. För att uppnå en samförståndslösning i denna fråga har talmannen i OSSE:s parlamentariska församling, Helle Degn, tillsatt en arbetsgrupp, vilket välkomnats av Vitryssland.

OSSE:s närvaro i Minsk har fem internationellt anställda och leds av tysken Hans Georg Wieck.

6.3.7 Nagorno-Karabach-konflikten och Minskgruppens arbete

Nagorno-Karabach är en enklav i det muslimskt dominerade Azerbajdzjan med övervägande armenisk kristen befolkning som strävar efter självständighet. Konflikten har pågått sedan slutet av 80-talet med stort mänskligt lidande som följd, bl.a. med över en miljon flyktingar.

Sverige ingår i den så kallade Minskgruppen, som inrättades 1992 och är ett särskilt forum knutet till OSSE för hantering av konflikten. År 1994 förhandlade Minskgruppen under svenskt ordförandeskap fram dels en vapenvila som i stort sett iakttagits sedan dess, dels en överenskommelse om förtroendeskapande åtgärder. Sedan våren 1996 är Frankrike, Förenta staterna och Ryssland tillsammans ordförande för Minskgruppen. Samordförandeskapet har lagt fram flera olika förslag för att söka närma parterna och slutligen nå en varaktig fred, men ännu så länge har alla försök förkastats av någon eller några av parterna i konflikten.

I Nagorno-Karabach-konflikten har möjligheten till en fredsbevarande OSSE-insats diskuterats sedan 1992. Vid OSSE-sekretariatet i Wien har en militär ledningsfunktion (High Level Planning Group, HLPG) upprättats, där bland annat flera svenska officerare tjänstgjort under årens lopp.

År 1992 utsågs en svensk diplomat till personlig representant för OSSE-ordförandeskapet i konflikten i Nagorno-Karabach. För närvarande innehas denna post av den polske ambassadören Andrzej Kasprzyk. Den personliga representanten har bland annat till uppgift att stödja OSSE-ordförandeskapet, Minskgruppen och HLPG i deras respektive verksamhet genom att finnas på plats i regionen. Ett kontor har upprättats i Georgiens huvudstad Tbilisi, och replipunkter finns i Armenien, Azerbajdzjan och Nagorno-Karabach. Den personlige representanten har fem medarbetare, varav en under året varit svensk. Genom detta kontor har OSSE en närvaro på plats, och kan bland annat genom att övervaka en ibland inte helt stabil vapenvila bidra till ökad stabilitet i regionen.

6.3.8 Förbindelsekontoret för Centralasien samt OSSE-centrum i Kazakstan, Kirgizistan och Turkmenistan

OSSE:s förbindelsekontor för Centralasien är beläget i Uzbekistans huvudstad Tasjkent. Kontoret spelar vid sidan av OSSE:s övriga närvaro i regionen en viktig roll för att stödja integrationen av de centralasiatiska länderna i organisationen. Kontoret har den senaste tiden bl.a. organiserat ett stort antal högnivåbesök i regionen inklusive den rundresa som OSSE-ordföranden, utrikesminister Geremek, genomförde i november. Förbindelsekontoret har vidare medverkat vid, och arrangerat, en mängd regionala konferenser för att stärka demokratin och lösa regionens problem.

Under året har OSSE även beslutat om att öppna OSSE-centrum i Almaty, Asjchabad och Bisjkek. Verksamheten kommer att omfatta alla delar av OSSE:s verksamhet, men fokus kommer att ligga på frågor som skyddet för mänskliga rättigheter, demokratisering och samarbete om nyttjande av naturresurser.

Den parlamentariska församlingen är fristående i förhållande till OSSE:s övriga institutioner. Dialogen om hur samarbetet mellan församlingen och övriga institutioner kan stärkas har dock intensifierats. Församlingens talman deltar regelbundet i OSSE-trojkans möten och i ministermöten. Församlingens internationella sekretariat, som är förlagt till Köpenhamn, arbetar nära med OSSE:s sekretariat i Wien och andra OSSE-institutioner.

Den parlamentariska församlingens årliga möte ägde rum i Köpenhamn den 7-10 juli. En deklaration antogs som bl.a. rörde Kosovo och ett antal förslag om OSSE:s ekonomiska dimension. Församlingen upprepade sin rekommendation om att beslut inom OSSE inte borde kräva enhällighet utan en kvalificerad majoritet av nio tiondelar. Vidare antogs en deklaration om stärkandet av kvinnors deltagande i OSSE:s aktiviteter. Helle Degn, ordförande i danska Folketingets utrikesutskott, valdes till församlingens talman.

Vid ministermötet i Oslo lyfte Helle Degn fram församlingens arbete med valövervakning och ansträngningarna till internationell samordning med ODIHR, Europarådets parlamentarikerförsamling och EU-parlamentet i insatser i Slovakien, Makedonien och Albanien. Hon framhöll också församlingens beredskap att sända demokratiteam på begäran av OSSE:s fältmissioner. Ett sådant team hade redan tillskapats för att stödja det arbete som utförs av OSSE:s rådgivnings- och övervakningsgrupp i Vitryssland.

Den svenska delegationen till den parlamentariska församlingen leds av riksdagsledamoten Tone Tingsgård.

8 EU, Norden och OSSE

Samarbetet om OSSE-frågor inom EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP) är väl etablerat sedan många år och utvecklas kontinuerligt. EU-länderna möts varje månad i Bryssel för att med representanter från huvudstäderna diskutera aktuella frågor. Därutöver träffas representanter för EU:s delegationer till OSSE i Wien regelbundet, flera gånger i veckan, på olika nivåer. Syftet med dessa samråd är att komma fram till gemensamma uppfattningar inom EU-kretsen. Konkreta rustningskontrollfrågor i OSSE är inte föremål för EU-samordning. I vissa övergripande militärpolitiska frågor sker dock samordning i EU-kretsen. Ett exempel är den militära uppförandekoden som ursprungligen var ett EU-initiativ.

EU-länderna har också regelbundna samråd med de länder som har associeringsavtal med unionen. Vidare har EU:s trojka regelbundna möten med EES-länderna och även med Förenta staterna och Ryssland.

Vid diskussionerna i OSSE:s beslutande organ i Wien, ständiga rådet, är huvudregeln att planerade anföranden skall vara gemensamma för EU.

Om tidsramen medger hålls även samråd med associeringsländerna, så att de har möjlighet att ansluta sig till EU:s anföranden.

Under året har diskussionerna inom EU främst rört utarbetandet av konkreta förslag och förhandlingspositioner i arbetet med säkerhetsstadgan, stärkandet av OSSE:s sekretariat samt utvecklingen och inriktningen av OSSE:s engagemang i bl.a. Kosovo, Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kroatien och de centralasiatiska republikerna.

EU är en av de mest framträdande aktörerna i OSSE. EU är även en viktig samarbetspartner för organisationen. EU och OSSE har ett väl utvecklat samarbete i fält på flera håll, såsom i Bosnien-Hercegovina, Kroatien och Kosovo, där OSSE har långtidsmissioner och EU har övervakningsmissioner. I Albanien samarbetar EU nära med OSSE, vars mission har huvudansvaret för samordnandet av internationell insatser för utveckling, säkerhet och demokratisering.

Det nordiska samarbetet i OSSE fungerar mycket väl med regelbundna samråd, även om det inte i första hand går ut på en nordisk profilering. De nordiska länderna har t.ex. varit pådrivande i arbetet på att reformera och stärka OSSE-sekretariatet, under ledning av den danske OSSE-ambassadören Vissing. De nordiska länderna har också en starkt profil i frågan om de mänskliga rättigheternas centrala roll för OSSE:s konfliktförebyggande arbete. Det danska ordförandeskapet år 1997 och det norska år 1999 ger de nordiska länderna en hög profil i OSSE.

9 OSSE:s samverkan med andra organisationer

OSSE är en regional organisation enligt FN-stadgans kapitel VIII. Under året har OSSE visat på möjligheten att i ökad grad komplettera FN:s insatser. I oktober övertog OSSE ansvaret för civilpolisinsatsen i östra Slavonien, Kroatien, från FN. I oktober slöt OSSE också ett avtal med Förbundsrepubliken Jugoslavien om upprättandet av Kosovomissionen.

Kosovo, liksom Bosnien-Hercegovina, är exempel där internationella insatser utförs i ett nära samarbete mellan FN, OSSE och Nato och där varje organisation fyller sin respektive roll.

Samarbetet mellan OSSE och FN har på senare år stärkts genom ökade politiska kontakter på hög nivå och genom ökat samarbetet på fältet. Samarbetet i Abchasien, Nagorno-Karabach, Tadzjikistan och Bosnien-Hercegovina är exempel på detta. Samarbetet mellan OSSE och UNHCR för flyktingåtervändande har intensifierats. I oktober slöt OSSE och UNHCR ett samarbetsavtal, särskilt mot bakgrund av de planerade insatserna i Kosovo. Redan dessförinnan samordnades insatser i bl.a. Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Albanien, Kaukasusregionen och Centralasien.

OSSE och Europarådet har i stort samma målsättning för sin verksamhet: främjandet av säkerhet i vid mening genom samarbete för demokrati, främjandet av rättsstatens principer och mänskliga rättigheter. Samarbetet mellan de två organisationerna utvecklas kontinuerligt, särskilt inom ramen för den mänskliga dimensionen, inklusive

minoritetsfrågor. OSSE:s och Europarådets ordförande och generalsekreterare möts regelbundet två gånger om året. I ökande utsträckning samorganiserar också de båda organisationerna gemensamma insatser, bl.a. på valövervakningsområdet, rådgivning om lagstiftning och seminarier. Särskilt viktigt är samarbete och informationsutbyte mellan de båda sekretariaten i den löpande verksamheten. Syftet med det ökande samarbetet är att undvika onödigt dubbelarbete, effektivisera insatserna och utnyttja de båda organisationernas komparativa fördelar på bästa sätt. Det norska ordförandeskapet har uttalat ambitionen att bättre dra nytta av Europarådets expertis och erfarenheter i OSSE:s fältarbete, såsom t.ex. i Kosovo.

Enskilda organisationer har spelat en viktig roll inom OSSE alltsedan Helsingforsprocessen under 1970-talet. Genom sitt arbete för att sprida kunskap om OSSE:s normer och påtala kränkningar av dessa har de aktivt bidragit till att främja demokrati och mänskliga rättigheter i medlemsländerna. I Sverige har ett särskilt nätverk bildats av enskilda organisationer med intresse för OSSE:s verksamhet.

Frivilligorganisationerna spelar en särskilt aktiv roll vid de möten som äger rum om den mänskliga dimensionen. Vid implementeringmötet om den mänskliga dimensionen i Warszawa i november deltog ett stort antal frivilligorganisationer. De gavs möjlighet att delta på samma sätt som staterna. Deras inlägg gav viktiga bidrag till diskussionen om hur OSSE:s normer respekteras i enskilda länder. Organisationerna har med sina nätverk särskilda möjligheter att i tidiga skeden identifiera och rapportera om kränkningar av mänskliga rättigheter och därmed varna för möjliga konfliktsituationer. ODIHR har också ett utvecklat samarbete med frivilligorganisationer, bl.a. för projekt i olika medlemsländer.

10 Budget

Under året uppgick den samlade budgeten inom OSSE till cirka 1,4 miljarder kronor (drygt 2,2 miljarder österrikiska schilling), varav den svenska bidragsdelen uppgick till cirka 48 miljoner kronor. 1998 var det första året som en särskild bidragsskala för större missioner tillämpades, enligt beslut vid ministermötet i Köpenhamn 1997. Som större missioner räknas OSSE-missionerna i Bosnien-Hercegovina och Kroatien samt den under året upprättade verifikationsmissionen i Kosovo (KVM). Köpenhamnsbeslutet innebär att de belopp som tidigare samlades in som frivilliga bidrag nu till största del täcks av uttaxeringar enligt en fastställd skala. Förutom den svenska andelen av den samlade OSSE-budgeten tillkom kostnader för personal som Sverige ställt till OSSE:s förfogande om cirka 12 miljoner, kostnader för valövervakning om cirka 4 miljoner samt cirka 3 miljoner för andra insatser. Bortsett från utrikesförvaltningens egna kostnader var därmed Sveriges bidrag till OSSE:s verksamhet i storleksordningen 67 miljoner kronor för 1998.

Med anledning av upprättandet av Kosovomissionen kan den samlade OSSE-budgeten komma att fördubblas under 1999. Detta innebär att Sveriges sammanlagda kostnader för OSSE:s verksamhet - inklusive kostnader för svensk personal som ställs till OSSE:s förfogande - under 1999 därför kan komma att mer än fördubblas jämfört med 1998.

Skr. 1998/99:56

Sverige fäster stor vikt vid OSSE ökande roll i den europeiska säkerhetsarkitekturen. Vi verkar aktivt för att stärka organisationens politiska roll, dess instrument och fältmissioner. Svenskar gör viktiga insatser för att främja freden och säkerheten i OSSE:s tjänst. OSSE:s flexibilitet gör den till en snabb aktör på fältet. Sveriges långvariga och starka engagemang för OSSE är ett centralt element i vår utrikespolitik.

11 Förkortningar

CFE	Conventional Armed Forces in Europe (Avtal om konventionella väpnade styrkor i Europa)
CPC	Conflict Prevention Centre (Centrum för konfliktförebyggande insatser - inom OSSE-sekretariatet)
CSBM	Confidence- and Security-Building Measures (förtroende- och säkerhetsskapande åtgärder)

CSCE	Conference on Security and Co-operation in Europe (jfr ESK)	Skr. 1998/99:56
ECMM	European Community Monitoring Mission (EU:s övervakningsorganisation på Balkan)	
EES	Europeiska ekonomiska samarbetsområdet	
EF	Economic Forum (OSSE:s ekonomiska forum)	
ESK	Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (Europeiska säkerhetskonferensen, jfr CSCE)	
EU	Europeiska Unionen (European Union)	
FN	Förenta Nationerna (United Nations)	
FRJ	Föbundsrepubliken Jugoslavien	
FSC	Forum for Security Co-operation (OSSE:s säkerhetsforum)	
GUSP	Gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (inom EU)	
HCNM	High Commissioner on National Minorities (OSSE:s Högkommissarie för nationella minoriteter)	
HLPG	High Level Planning Group (militär stabsgrupp i Wien för planering av fredsbevarande insats i Nagorno-Karabach)	
IDEA	International Institute for Democracy and Electoral Assistance	
KVM	Kosovo Verification Mission (OSSE:s verifikationsmission i Kosovo)	
NACC	North Atlantic Co-operation Council	
Nato	North Atlantic Treaty Organization	
NGO	Non-governmental organization (frivilligorganisation)	
ODIHR	Office for Democratic Institutions and Human Rights (OSSE:s kontor för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter)	
OHR	Office of the High Representative (Höge representantens kontor i Bosnien)	
OSCE	Organization for Security and Co-operation in Europe (jfr OSSE)	
OSS	Oberoende staters samväld	
OSSE	Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (jfr OSCE)	

PC	Permanent Council (Ständiga rådet)	Skr. 1998/99:56
UNDP	United Nations Development Programme (FN:s utvecklingsprogram)	
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees (FN:s flyktingkommissarie)	
UNOMIG	United Nations Mission in Georgia (FN:s observatörsgrupp i Georgien)	
UNOMOT	United Nations Observer Mission in Tadjikistan (FN:s observatörsgrupp i Tadzjikistan)	
UNPREDEP	United Nations Preventive Deployment (FN:s förebyggande militära insats i Makedonien)	
UNTAES	United Nations Transitional Administration for Eastern Slavonia, Baranja and Western Sirmium (FN:s övergångsadministration för östra Slavonien)	
VEU	Västeuropeiska unionen (jfr WEU)	
WEU	Western European Union (jfr VEU)	

12 OSSE:s medlemsländer

Albanien	Makedonien (f.d. jugoslaviska republiken Makedonien)
Andorra	Malta
Armenien	Moldavien
Azerbajdzjan	Monaco
Belgien	

Bosnien-Hercegovina

Bulgarien

Canada

Cypern

Danmark

Estland

Finland

Frankrike

Förenta staterna

Georgien

Grekland

Heliga Stolen

Irland

Italien

Föbundsrepubliken Jugoslavien¹
(FRJ)

Kazakstan

Kirgizistan

Kroatien

Lettland

Liechtenstein

Litauen

Luxemburg

Nederländerna

Norge

Polen

Portugal

Rumänien

Ryssland

San Marino

Schweiz

Slovenien

Slovakien

Spanien

Storbritannien

Sverige

Tjeckien

Turkiet

Turkmenistan

Tyskland

Ukraina

Ungern

Uzbekistan

Vitryssland

Österrike

(= 55 varav en t.v. suspenderad)

Skr. 1998/99:56

Utrikesdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 4 mars 1999

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Freivalds, Lindh, Sahlin, von Sydow, Klingvall, Östros, Engqvist, Rosengren, Larsson, Wärnersson, Lejon, Lövdén

¹ Den socialistiska federativa republiken Jugoslavien avstängdes 1992 från att delta i OSSE:s möten; detsamma gäller alljämt FRJ

Regeringen beslutar skrivelse 1998/99:56 Redogörelse för verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under 1998.